

Dopady zmien pravidiel verejného obstarávania z roku 2024

Pravidlá verejného obstarávania na Slovensku zakotvuje zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej ako „zákon o verejnom obstarávaní“). Od nadobudnutia účinnosti (18. 4. 2016)¹ podstúpil niekoľko väčších, či menších zmien (viac ako 25 noviel), pričom niektoré z nich zavádzali opatrenia vo viacerých fázach. Výsledkom toho je, že od nadobudnutia účinnosti má tento zákon 33 rôznych časových verzií. Inak povedané, znamená to, že v ňom doteraz nastala zmena pri 33 rôznych dátumoch (ďalšia zmena nadobudne účinnosť od 1. 1. 2026). Pokiaľ by sme si to rozložili na mesiace a dni, vychádza to, že zmeny sa dejú zhruba každé tri až štyri mesiace. Samozrejme platí, že nie každá zmena bola zásadná a niektoré zmeny boli len technického, či kozmetického rázu so žiadnym alebo veľmi malým vplyvom na súťažné prostredie.

Reformy a revolúcie

Pokiaľ by sme sa chceli sústrediť na zmeny „reformného“, či „revolučného rázu“², možno povedať, že doposiaľ boli tri³. Z toho potom vychádza, že každá vláda a/alebo vedenie Úradu pre verejné obstarávanie (ďalej ako „ÚVO“ alebo „úrad“), podľa toho, komu bola zverená primárna legislatívna iniciatíva, chcelo mať počas svojho volebného či funkčného obdobia svoju reformu. K tomu je vhodné doplniť, že predmetné reformy vo všeobecnosti neboli vyvolané zmenou európskej legislatívy, ktorú by bolo potrebné nanovo prebrať⁴, ale skôr vnútroštátnymi zámermi. Znamená to, že prevažne sa narábalo s pravidlami pre podlimitné zákazky, zákazky s nízkou hodnotou alebo zákonnými výnimkami a prípadne s profesionalizáciou verejného obstarávania. V súvislosti s nadlimitnými zákazkami, ktoré sú upravené európskymi predpismi, boli zmeny zamerané predovšetkým na odstraňovanie tzv. národného goldplatingu⁵ alebo na upresnenia či zmeny vyvolané judikatúrou SD EÚ (čo je bežná vec v zahraničí).

Dá sa povedať, že spoločným leitmotívom všetkých reformných noviel bolo znižovanie administratívnej záťaže, zrýchlenie a celkové zefektívnenie procesov verejného obstarávania. Všetko to síce znie na prvý pohľad fajn, otázka však je, akými prostriedkami sa to dosiahne. Je to totiž celkom alchémia, nakoľko na férové súťaženie treba nielen dobré nastavené pravidlá verejného obstarávania a systému kontroly, ale taktiež aj chcenie, profesionalitu, nákupného ducha na strane štátu a samosprávy a zdravé konkurenčné trhové prostredie medzi firmami.

Metódy zmien (efektivita na úkor transparentnosti?)

To, v čom Slovensko v minulosti v pravidlách verejného obstarávania vynikalo, bola transparentnosť. Nešlo len o zverejňovanie zmlúv v centrálnom registri ale aj o tzv. profil, ktorý na jednom mieste (webovom sídle ÚVO) zachytáva celý životný cyklus zákazky. Výnimočným v minulosti bolo aj zverejňovanie súťažných výziev od pomerne nízkych hodnôt⁶. Aj pre ostatné druhy zákaziek s hodnotou od 5 000 eur, pri ktorých sa súťažná výzva nezverejňovala, platila aspoň kvartálna a neskôr polročná povinnosť zverejňovania súhrnných správ. Aj keď síce po uzatvorení zmluvy, no aspoň takto sa

---

¹ Pozn. pre upresnenie je potrebné uviesť, že na tieto účely je brané do úvahy nadobudnutie účinnosti čl. I., ktorý preberal t. č. nové smernice EÚ vo verejnom obstarávaní a ktorý v plnej miere nahrádzal pravidlá zavedené predošlým zákonom č. 25/2006 Z. z.

² Áno aj také tu už bolo - <https://www.youtube.com/watch?v=N9lgmQSUmXM>

³ zák. č. 345/2018 Z. z., 395/2021 Z. z., 179/2024 Z. z., pričom medzi týmito novelami možno zaznamenať, aj 3 ďalšie legislatívne pokusy (vrátane revolúcie podľa predchádzajúceho bodu), ktoré sa nedočkali zdarného konca

⁴ T. j. smerníc EÚ vo verejnom obstarávaní

⁵ Odstraňovanie požiadaviek nad rámec legislatívy EÚ

⁶ Pôvodné znenie zákona o verejnom obstarávaní počítalo s tým, že zákazky na bežne dostupné tovary, služby a stavebné práce sa budú zverejňovať na elektronickom trhovisku už od 5 000 eur.

verejnosť mohla dozvedieť o zákazkách, ktoré sa nemuseli vyhlasovať na elektronickom trhovisku alebo vo vestníku verejného obstarávania⁷.

Z transparentnosti sa postupom času tzv. salámovou metódou začalo ukrajovať, a to pod rúškom znižovania administratívnej záťaže a inflácie, keďže aj zákazky v posledných rokoch zdraželi (podobné argumenty boli použité aj pri zvýšení hranice minimálnej výšky škody pri zmene trestného zákona, však?). Je jasné, že sa dá polemizovať o tom, kde je primeraná miera transparentnosti a ako ju správne načasovať, aby napríklad v priebehu súťaže alebo v prípade, ak sa má súťaž opakovať, neodkrývala zbytočne súťažné karty s možným dôsledkom kolúzných praktík a vyšších cien. Na druhej strane ale platí, že znižovanie administratívnej záťaže nemusí nevyhnutne ísť ruka v ruke so znižovaním transparentnosti a že tomu môže výrazne pomôcť aj lepšia kvalita IT riešení a automatizácia nákupných procesov (osobitne v dobe boomu AI). Dá sa teda zhrnúť, že znižovanie transparentnosti spolu s optimalizáciou tzv. revízných nástrojov (možností napádať prebiehajúce súťaže) mali byť akcelerátormi verejných obstarávaní.

Čo by sme sa si mali predstaviť pod zvýšením efektivity verejných obstarávaní? Asi najskôr rýchlejšie súťaže s menším personálnym, administratívnym a finančným vstupom a kvantitatívne a/alebo kvalitatívne lepším výstupom⁸. To nepochybne znamená aj rýchlejšie čerpanie eurofondov.

Znižovanie transparentnosti a obmedzenie možností napádania súťaží nepochybne môžu zrýchliť verejné obstarávania (a to aj výraznejšie). Ale za akú cenu? Veľmi ľahko totiž môžu dosiahnuť mieru, ktorá výraznejšie poškodí súťažné prostredie, v dôsledku čoho počet ponúk stagnuje alebo klesá, prípadne sa súťaží len „na oko“ (tzv. krycie ponuky). Nezlepšuje sa ani pomer ceny a kvality. Subjektívne dojmy napovedajú, že zvolené prostriedky zakaždým nestačili na želanú „efektívitu“ verejného obstarávania, a to už len z toho titulu, že doposiaľ každá vláda či vedenie ÚVO presadili svoju reformu, a to v zásade pomocou rovnakých prostriedkov, ktoré „čarovali“ so zákonnými výnimkami, posúvaním finančných limitov a úpravami kontrolných mechanizmov. Zmeny z minulého roka v tomto smere posunuli hranice tak, ako nikdy predtým.

Profesionalizácia verejného obstarávania

Chvíľkovým revolučným zábleskom bola aj profesionalizácia verejného obstarávania, ktorá mala za cieľ jasne definovať vzťahy pri nákupoch na strane štátu a samospráv, prostredníctvom zavedenia inštitútu odborného garanta a vytvorením predpokladov pre systém ich kontinuálneho vzdelávania, ktoré mal zabezpečovať ÚVO. Z pôvodne povinného využívania tzv. odborných garantov na verejné obstarávanie⁹ sa napokon stal len dobrovoľný nástroj bez nejakej hlbšej koncepcie vzdelávania a bez vyvodzovania sankčnej zodpovednosti¹⁰.

Konečne to pravé orechové?

Zmeny v pravidlách verejného obstarávania sa v roku 2024 udiali prostredníctvom dvoch zákonov, a síce:

---

⁷ Do 30.3.2022 napríklad obce nemali povinnosť zverejňovať zmluvy v CRZ, ale mohli tak činiť na svojom webovom sídle a zároveň platí, že nie ku všetkým zákazkám musela byť uzatvorená písomná zmluva. Zákazky len formou „vystavenej objednávky“ alebo bežnej kúpy v obchode. To potom znamenalo, že informácie o veľkom počte zákaziek boli buď atomizované po webových stránkach samospráv, alebo na nich vôbec neboli. Súhrnné správy vytvárali ich centralizovanú databázu.

⁸ Keď sa za rovnaké peniaze podarí kúpiť viac alebo vyššiu kvalitu.

⁹ Osôb, ktoré preukázali dostatočnú prax alebo zložili skúšku pred ÚVO.

¹⁰ Jedinou výnimkou v tomto smere, ktorá znamená vyčiarknutie zo zoznamu odborných garantov, je strata bezúhonnosti, t. j. právoplatné odsúdenie za trestný čin.

- zákona č. 142/2024 Z. z. o mimoriadnych opatreniach pre strategické investície a pre výstavbu transeurópskej dopravnej siete a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý novelizoval aj zákon o verejnom obstarávaní (ďalej ako „strategická novela“),
- zákona č. 179/2024 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej ako „veľká novela“).

Keďže obe novely nadobúdali účinnosť krátko po sebe (27. 6. 2024 a 1. 8. 2024) a boli viac-menej vzájomne previazané¹¹, na hodnotenie ich dopadov z hľadiska splnenia zamýšľaných cieľov sa dá nazerať ako na jeden celok. Rovnako sa na to zrejme pozerá aj verejnosť, ktorá to zo spoločensko-politického hľadiska považuje za jednu vládnu „reformu“.

Strategický podpredseda ÚVO

Nosnou agendou strategickje novely pre oblasť verejného obstarávania bolo kreovanie funkcie podpredsedu ÚVO pre strategické investície a jemu podriadeného osobitného odborného organizačného útvaru úradu pre výkon dohľadu nad strategickými zákazkami. Pre vysvetlenie, vedenie ÚVO má jedného predsedu a dvoch podpredsedov. Kým dovtedy obaja podpredsedovia ÚVO boli menovaní vládou na návrh predsedu, po strategickje novele je takýmto spôsobom kreovaný len jeden podpredseda, pre tzv. všeobecnú agendu. Podpredsedu pre strategickú agendu vymenúva síce vláda, ale už nie na návrh predsedu ÚVO, ale na návrh vedúceho úradu vlády. Prakticky to teda znamená, že podpredseda pre strategické investície je fakticky priamym nominantom vlády bez toho, aby do toho mohol zasahovať predseda ÚVO. Pokiaľ je predseda ÚVO „nominantom“ bývalej vlády a tomu zodpovedajúceho zloženia NRSR (čo aj je), touto legislatívnou zmenou si (súčasná) vláda mohla do funkcie zvoliť svojho nominanta. Bez nej by totiž na to potrebovala určitú dohodu s predsedom ÚVO na konkrétnej osobe, ktorú by predseda akože navrhol a vláda by ju následne vymenovala do funkcie. Tento algoritmus ale v obrátenej podobe dnes platí pri podpredsedovi pre všeobecnú agendu, lebo predseda ÚVO je závislý na poslednom kroku vlády. Predseda síce môže dať návrh na vymenovanie určitej osoby, je potom ale na rozhodnutí vlády a zjavne aj na výklade slovného spojenia „vymenúva a odvoláva vláda na návrh predsedu“, či vláda musí alebo môže tohto nominanta vymenovať, resp. či môže takúto nomináciu odmietnuť a za akých podmienok¹². Súčasný stav je taký, že úrad má obsadený post podpredsedu úradu pre strategickú agendu, ale nemá podpredsedu pre všeobecnú agendu (a to dlhodobo). To potom naznačuje, že buď predseda ÚVO nikoho do tejto funkcie nenavrhol (lebo svojho zástupcu nechce/nepotrebuje), alebo sa na tom „nedohodol“ s vládou. Prípadne niekoho navrhol a vláda ho z nejakých dôvodov odmieta vymenovať. Momentálne platí, že situácia týkajúca sa niektorých politických vyjadrení smerovaných voči zlúčeniu ÚVO s Protimonopolným úradom SR pod rúškom konsolidácie túto tému nateraz stavia mimo hry.

Späť ale k podpredsedovi úradu pre strategickú agendu. Ten by mal organizačne riadiť útvar dohľadu pre strategickú agendu, t. j. útvar, ktorý dozerá nad zákonnosťou procesu verejného obstarávania pri strategických zákazkách. Čiže pokiaľ sa napríklad stavebná firma bude chcieť sťažovať proti súťažným podmienkam pri zákazke na diaľnicu, ktorá je strategickou investíciou, o jej námietke rozhoduje úradník ÚVO na osobitnom odbore dohľadu, ktorý je podriadený podpredsedovi úradu pre strategickú agendu.

¹¹ Napríklad s vypustením žiadosti o nápravu zo ZVO sa najprv uvažovalo vo veľkej novele a nakoniec bola vypustená strategickou novelou, čo napokon spôsobilo niektoré aplikačné právne problémy, ktoré však nie sú relevantné na účely tejto analýzy

¹² To môže pripomínať niekdajšiu kauzu s (ne)vymenovaním prof. JUDr. Jozefa Čentéša, PhD. za generálneho prokurátora.

5 zamestnancov na vyššiu nezávislosť a odbornosť

Vytvorenie funkcie podpredsedu úradu pre strategickú agendu a jemu podriadenému organizačnému útvaru bolo dôvodovou správou k strategickej novele odôvodnené účelom „zabezpečenia nezávislosti a odbornosti pri výkone dohľadu nad verejným obstarávaním¹³“ a „posilnenia profesionalizácie procesu dohľadu“ nad obstarávaním strategických zákaziek¹⁴.

Čo sa týka nezávislosti, úrad by aj bez jeho „strategickej“ organizačnej časti mal byť pri svojej rozhodovacej právomoci nezávislým orgánom.¹⁵ Potom nie je úplne zrejmé, čo vlastne mala dôvodová správa k strategickej novele na mysli pod tým, že buduje nové organizačné útvary za účelom (väčšej) nezávislosti. To jest, či klasický úrad nepovažovala za dostatočne nezávislý alebo chcela vlastne nezávislosť od nezávislosti. Či už to je to alebo ono, nepodarilo sa to doviesť k dokonalosti, lebo predsedovi úradu ostalo v právomoci preskúmať v tzv. mimoodvolacom konaní aj rozhodnutia útvaru dohľadu pre strategickú agendu, a teda ich napríklad aj zmeniť¹⁶.

Obdobne sa dá argumentovať aj pri snahe zabezpečiť odbornosť a posilnenie profesionalizácie pri výkone dohľadu. Na pery sa prediera predpoklad, že buď zamestnanci úradu neboli považovaní za dostatočne odborných, alebo sa počítalo s tým, a čo je zrejme aj viac pravdepodobné, že na strategické zákazky bude vyčlenený osobitný tím ľudí, ktorý sa bude venovať len tomuto typu zákaziek (t. j. išlo by o určitú formu špecializácie na zákazky, ktoré štát považuje za prioritné). Pri ostatných (nestrategických) zákazkách sa totiž môže bežne stávať, že jeden referent môže súčasne mať na starosti námietky na súťaže na obstaranie nábytku na ministerstve za 150 000 eur, nájomných bytov pre obec za 2 500 000 eur, obstaranie prímestskej autobusovej dopravy pre samosprávny kraj za 300 000 000 eur a napr. IT systému pre obstarávateľa v oblasti energetiky za 2 000 000 eur. Veľký nápor činností a prípadne aj personálna poddimenzovanosť na útvare dohľadu totiž často nemusia dovoliť jednotlivým úradníkom špecializovať sa len na určitý typ zákaziek, ale sú im pridelované veci podľa vyťaženia alebo tak, aby bolo možné stihnúť zákonné lehoty na vydanie rozhodnutia.

Pokiaľ ide o personálny substrát, k vytvoreniu osobitného dohľadového útvaru úradu, dôvodová správa k strategickej novele ešte uvádzala, že počíta s navýšením personálnych kapacít úradu o päť zamestnancov. Prípadná potreba ďalších pracovných miest by mala byť zrejme uspokojená internými zdrojmi ÚVO, t. j. presunom existujúcich miest, resp. konkrétnych zamestnancov zo všeobecnej agendy pod strategickú. Z organizačnej štruktúry ÚVO¹⁷ pritom vyplýva, že na úrade vznikol odbor dohľadu pre

¹³ Vid' str. 3 dôvodovej správy, kde sa uvádza, cit.: „Návrh zákona za účelom zabezpečenia nezávislosti a odbornosti pri výkone dohľadu nad verejným obstarávaním, v ktorom predmetom zákazky alebo koncesie je dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služby pre strategickú investíciu alebo pre transeurópsku dopravnú infraštruktúru vytvára na Úrade pre verejné obstarávanie (ďalej „ÚVO“) útvar dohľadu pre strategickú agendu, ktorý bude riadiť podpredsa úradu pre strategickú agendu. Tento útvar bude príslušným na výkon dohľadu nad verejným obstarávaním, ktorý sa týka strategickej agendy.“

¹⁴ Vid' str. 37 dôvodovej správy, kde sa uvádza, cit.: „Na úrovni organizácie Úradu pre verejné obstarávanie sa navrhuje zriadiť osobitný orgán, podpredsedu pre strategické investície a na účely posilnenia profesionalizácie procesu dohľadu nad ich obstarávaním zriadiť aj osobitný organizačný útvar pre strategické investície. Zároveň sa navrhuje ustanoviť funkčnú príslušnosť tohto nového útvaru v revízijských postupoch, ktoré sa týkajú strategických investícií.“

¹⁵ Predovšetkým pri konaní o námietkach vyplývajúceho z tzv. revízijských smerníc EÚ, č. 89/665/EHS a 92/13/EHS a pri výkone právomoci tzv. sprostredkovateľského orgánu pri kontrole zákaziek spolufinancovaných z fondov EÚ, kde podlieha aj osobitnému schvaľovaciemu procesu.

¹⁶ Pôvodne sa počítalo s tým, že tieto rozhodnutia bude preskúmať podpredsa úradu pre strategickú agendu, t. j. že bude preskúmať rozhodnutia vlastných priamo podriadených zamestnancov, no nakoniec bol tento návrh vypustený.

¹⁷ <https://www.uvo.gov.sk/o-urade/zakladne-informacie-a-dokumenty/organizacny-poriadok-a-organizacna-struktura>

strategickú agendu, ktorý má dve oddelenia (strategických námietok a strategickej kontroly). So zohľadnením hierarchie a systematizácie miest v štátnej službe by z toho potom malo logicky vyplývať, že je tam jeden riaditeľ odboru, dvaja vedúci oddelenia a dvaja referenti (každý na jednom oddelení).

Podľa informácií od podpredsedu úradu pre strategické investície táto jeho osobitná organizačná štruktúra v súčasnosti zamestnáva celkom sedem zamestnancov (z toho jedna asistentka, riaditeľ odboru dohľadu pre strategickú agendu, vedúca oddelenia str. námietok, vedúca oddelenia str. kontroly, dvaja referenti na námietkach a jeden referent na kontrole). Podľa súčasného stavu osobitný dohľadový útvar stíha v námietkovom konaní naštudovať spis a rozhodnúť v priemere za približne 12,5 dňa. Uvedené súčasne znamená, že aktuálny personálny stav osobitného dohľadového útvaru úradu je nateraz postačujúci, čo potvrdzujú aj slová podpredsedu úradu. Samozrejme nápad činnosti, ktorý je pre túto časť organizačnej štruktúry celkom priaznivý, sa prirodzene môže v budúcnosti meniť. Všetko bude záležať od toho, koľko strategických zákaziek bude vyhlásených a napádaných v jednom období.

Rozhodnutia v strategickej agende

Zo štatistického hľadiska možno z informácií uvedených na webovom sídle úradu zistiť¹⁸, že k 26. 9. 2025 bolo vydaných a právoplatných 12 rozhodnutí o námietkach k tzv. strategickým zákazkám¹⁹.

Tri sa týkali rôznych zákaziek verejného obstarávateľa Valaliky Industrial park, s. r. o., pričom v prípade dvoch námietok proti vylúčeniu v zákazke „STRATEGICKÉ ÚZEMIE VALALIKY FÁZA 1 - Externá infraštruktúra – ROZŠÍRENIE EXISTUJÚCEJ ČOV KOŠICE“ úrad v jednom prípade námietky zamietol a v druhom prípade námietkam vyhovel. V prípade zákazky „Externý stavebný dozor – technický dozor investora pre stavbu „Strategické územie Valaliky“ Fáza 1 – Externá infraštruktúra“ konanie zastavil z procesných dôvodov na nedostatkoch v podpise námietok.

Šesť rozhodnutí sa týkalo stavebných prác na úseky diaľnice D3 (4x pre Diaľnica D3 Oščadnica - Čadca, Bukov, II. Polprofil a 1x Diaľnica D3 pre Kysucké Nové Mesto – Oščadnica a 1x D3 Žilina, Brodno – Kysucké Nové Mesto). Všetky námietky smerovali proti vyhodnoteniu ponúk. V tomto druhu námietok sa spravidla sťažujú neúspešní uchádzači na výber víťaza, kde buď priamo spochybňujú jeho ponuku, alebo napádajú nedostatočné poskytnutie informácií zo strany verejného obstarávateľa. V prvých štyroch riešených prípadoch dal úrad za pravdu sťažovateľom a Národnej diaľničnej spoločnosti prikázal odstrániť protiprávny stav. V posledných dvoch prípadoch námietky zamietol, čím dal za pravdu verejnému obstarávateľovi.

Strategický dohľadový útvar riešil aj tri námietky proti vyhodnoteniu ponúk v súťaži na novú nemocnicu v Prešove²⁰, pričom v každom z nich rozhodol inak. V prvom prípade námietkam vyhovel, v druhom zastavil, v poslednom prípade námietky zamietol.

Uvedené v zjednodušenej rovine napovedá, že útvar dohľadu pre strategickú agendu verejných obstarávateľov v ich rozhodnutiach len slepo nepodržal, ale naopak, , skôr sa mu aspoň niečo nepáčilo. Aj konštrukt týchto rozhodnutí a ďalší priebeh obstarávaní skôr smeruje k takej obstarávačskej klasike, kedy zo strany uchádzačov dochádza k opätovnému napádaniu toho istého úkonu verejného obstarávateľa a k opätovným námietkam, a teda aj k zdržaniu v súťaži.

---

¹⁸ Platné k 26. 9. 2025, z osobitnej záložky „Informácie o priebehu konaní (strategická agenda)“ webového sídla ÚVO <https://www.uvo.gov.sk/dohlad/namietky/informacie-o-priebehu-konani-strategicka-agenda>

¹⁹ <https://www.uvo.gov.sk/dohlad/namietky/ako-podat-namietky/prehľad-rozhodnuti-o-namietkach-strategicka-agenda>

²⁰ Ústredná vojenská nemocnica SNP Ružomberok - FN a zákazka Rozvoj a modernizácia fakultnej nemocnice s poliklinikou J. A. Reimana Prešov

Nad rámec údajov uvedených v osobitnej časti webového sídla venovanej námietským rozhodnutiam vo veci strategických zákaziek je možné ako strategickú zákazku, v ktorej boli podané námietky a o ktorej rozhodol podpredseda pre strategické investície, identifikovať aj zákazku na stavebné práce na úseku D1 Turany – Hubová. Ide o jedno rozhodnutie²¹, ktorým boli námietky proti súťažným podkladom z časti zamietnuté a z časti im bolo vyhovené.

Pokiaľ by sme sa pozreli na priebeh uvedených napadnutých zákaziek, zistili by sme, že napriek tomu, že všetky zmieňované zákazky boli vyhlásené ešte v roku 2024²², k 26. 9. 2025 bola zmluva uzatvorená len pri jednej zákazke²³. Dĺžka trvania tejto zákazky od jej vyhlásenia v Úradnom vestníku EÚ po zverejnení zmluvy v CRZ bola 344 dní (dĺžka trvania od vyhlásenia po zverejnenie prvej informácie o výsledku bola 140 dní). Dĺžka trvania zvyšných 6 zákaziek od ich vyhlásenia v Úradnom vestníku EÚ do 26. 9. 2025 predstavuje rozmedzie 304-487 dní, a priemer 395,5 dňa. Pri tých zákazkách, v ktorých boli do 26. 9. 2025 vyhodnotené ponuky, dĺžka trvania od ich vyhlásenia v Úradnom vestníku EÚ po zverejnenie prvej informácie o výsledku predstavovala rozmedzie 140-267 dní, a priemer 218,4 dňa.

Vo všeobecnosti platí, že dĺžku trvania verejných obstarávaní ovplyvňuje viacero faktorov, a to od faktorov objektívnej povahy, ako sú náročnosť a jedinečnosť predmetu zákazky a súťažných podmienok, až po faktory skôr subjektívne, ako napríklad nedostatočná príprava, nesprávne vedenie verejných obstarávaní alebo obštrukčné snahy uchádzačov. Pritom platí, že dlhé verejné obstarávanie nemusí byť nevyhnutne zlé (v takom rokavacom konaní so zverejnením alebo v súťažnom dialógu môže dochádzať k postupnému vyladovaniu potrieb verejného obstarávateľa a ponúk), a naopak, krátke verejné obstarávanie nemusí byť nevyhnutne dobré (príčinou môžu byť aj odradzujúce a diskriminačné podmienky alebo dohody obmedzujúce súťaž medzi podnikmi), keďže každé verejné obstarávanie je svojím spôsobom jedinečné a vyvodzovanie konkrétnejších príčin dĺžky trvania verejných obstarávaní si vyžaduje pomerne podrobnú analýzu a komparáciu.

Čo je však možné z uvedených čísel vyvodiť je to, že pri strategických zákazkách, ktoré boli námietkami napadnuté na ÚVO (a jeho osobitnom dohľadovom útvare), nedošlo k žiadnemu zázraku, aspoň čo sa týka dĺžky trvania verejných obstarávaní. Určité zrýchlenie však možno vnímať z pohľadu rýchlejšieho rozhodovania odborom dohľadu úradu pre strategické investície. Pokiaľ je tento organizačný útvar zatiaľ schopný rozhodovať za cca 12,5 dňa, znamená to až potenciálnu „úsporu“ 17,5 dňa oproti maximálnej zákonnej 30-dňovej lehote (a neraz práve v takýchto lehotách rozhoduje aj samotný úrad). Pokiaľ by sme uvažovali so skrátením lehôt námietských konaní napríklad o 12 až 15 dní (čo je reálne a dokladajú to aj dáta poskytnuté ÚVO), pri 2-3 námietkach v súťaži (čo je obvyklé), je možné takto súťaž zrýchliť o 24 až 45 dní. Taktiež je nevyhnutné uviesť aj to, že cieľom strategickej novely neboli len pravidlá verejného obstarávania, ale väčšie nádeje sú vkladane do zrýchlenia procesov, ktoré sa týkajú skorších, prípravných fáz projektu.

Z hľadiska rozhodovacej praxe pri námietkach týkajúcich sa zákaziek na strategické investície je možné napokon uviesť to, že predseda ÚVO v rámci svojej právomoci preskúmavať rozhodnutia v tzv. mimoodvolacom konaní doposiaľ nezmenil žiadne z rozhodnutí vydaných osobitným dohľadovým útvarem. Podľa informácií poskytnutých zo strany ÚVO by malo zatiaľ ísť celkom o šesť prípadov

---

²¹ Rozhodnutie spis. číslo 12950-6000/2024, 12951-6000/2024 je zverejnené v sekcii námietok týkajúcich sa všeobecnej agendy.

²² Najstaršia z nich, Valaliky Industrial park, s. r. o. – Externá infraštruktúra – ROZŠÍRENIE EXISTUJÚCEJ ČOV KOŠICE bola v Úradnom vestníku EÚ vyhlásená 27. 5. 2024.

²³ Valaliky Industrial park, s. r. o. – Externý stavebný dozor – technický dozor investora pre stavbu „Strategické územie Valaliky“ Fáza 1 – Externá infraštruktúra,

(podnetov), v ktorých predseda ÚVO prvotné rozhodnutie fakticky potvrdil, a to tak, že ani neidentifikoval dôvody na začatie konania²⁴.

Pokiaľ ide o výkon kontroly, podľa informácií od podpredsedu úradu bolo doteraz doručených celkovo šesť podnetov, z toho štyri boli vybavené tzv. listom, resp. úradným záznamom (t. j. boli odmietnuté), a v dvoch prípadoch boli začaté, no ešte neukončené konania.

Zmeny pri revízijských postupoch

R.I.P Žiadosť o nápravu

Druhým zásadným prvkom strategickej novely bolo vypustenie žiadosti o nápravu. Ide o dôležitú systémovú zmenu, ktorá uberá jednu z foriem sťažností voči nezákonnosti. Pre vysvetlenie pred uzatvorením zmluvy boli sťažnosti odstupňované do dvoch stupňov, a síce na žiadosť o nápravu a námietky.

Námietky rieši ÚVO ako sporové konanie medzi verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom a sťažovateľom (tzv. navrhovateľom). Podobne ako na súde, na to, aby sa ÚVO vecou zaoberal, je navrhovateľ povinný zložiť kauciu. Výška kaucie predstavuje 0,1 % predpokladanej hodnoty zákazky, najmenej ale 2 000 eur a najviac môže dosiahnuť 10 000 eur alebo 50 000 eur podľa toho, čo je ich predmetom²⁵.

Pred podaním námietok proti súťažným podmienkam bolo najprv potrebné podať žiadosť o nápravu, ktorá tak v prenesenom význame predstavovala formu predžalobnej výzvy. Jej podanie nebolo spojené so zaplatením poplatku ani so zložením kaucie a dávalo verejnemu obstarávateľovi alebo obstarávateľovi možnosť napraviť namietané porušenie zákona bez toho, aby mu súťaž brzdil ÚVO. Alebo pokiaľ žiadosti nevyhovelo a došlo k podaniu námietok, verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ mal aspoň dlhší priestor chystať sa na argumentáciu pred ÚVO. Na vybavenie žiadosti o nápravu mal verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ sedem dní.

Dôvodová správa²⁶ k vypusteniu žiadosti o nápravu uvádza, že príslušné európske smernice²⁷ tento inštitút nevyžadujú a jeho vypustením dôjde k zjednodušeniu postupu vo verejnom obstarávaní. Ďalej sa uvádza, že otázky, aj v spojení s výhradami k dokumentácii, môžu uchádzači a záujemcovia stále adresovať formou žiadosti o vysvetlenie a v spojení s možnosťou vykonať autoremedúrou nápravu, nie je zachovanie žiadosti o nápravu nevyhnutné (nad týmto sa osobitne pozastavíme nižšie). V tzv. doložke

---

²⁴ Medzičasom sa vo Vestníku verejného obstarávania objavila informácia, z ktorej vyplýva, že predseda ÚVO začal oficiálne konania vo veci preskúmania rozhodnutia týkajúceho sa zákazky D1 Turany-Hubová <https://www.uvo.gov.sk/vestnik-a-registre/vestnik/informacie/detail/1056355?cHash=71dc4af4ab4fedc0c28942b6ec98daaa>

²⁵ Nižší strop sa vo všeobecnosti uplatní vtedy, ak sú napádané podmienky súťaže (podmienky uvedené v súťažných podkladoch alebo v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, výzve na predkladanie ponúk a pod.). Vyšší strop sa uplatní pri iných úkonoch, ktoré v zásade nastávajú v neskorších fázach verejného obstarávania a ide zväčša o napádanie vylúčenia alebo vyhodnotenia ponúk (najmä výber víťaza). Logika takéhoto rozdelenia spočíva najmä v tom, že kým súťažné podmienky sú rozhodujúce pre to, či sa podniky do súťaže prihlásia alebo nie a v tomto štádiu ešte možno súťaž „zachrániť“ a potenciálne rozšíriť hospodársku súťaž, nižší strop pre kauciu by mal uľahčovať napádať súťaž práve v tomto štádiu a pomáhať prostredníctvom odozvy z trhu odstraňovať nezákonnosť. V prípade neskorších štádií je okruh potenciálnych sťažujúcich v zásade zúžený len na tých, ktorí sú v súťaži (ktorí najmä predložili ponuky). Vyšší strop, predovšetkým pri súťažiach s vysokou predpokladanou hodnotou, by mal odrádzať od nedôvodných námietok a zbytočného zdržiavania súťaže.

²⁶ K veľkej novele, keďže pôvodne sa vypustenie žiadosti navrhovalo v nej.

²⁷ Tzv. revízne smernice 89/665/EHS a 92/13/EHS.

vybraných vplyvov k zákonu sa navyše uvádza, že žiadosť o nápravu, ktorá nie je vyžadovaná podľa európskych predpisov, je v praxi neosvedčeným a časovo náročným inštitútom.

Je síce pravdou, že európske smernice žiadosť o nápravu nevyžadujú, na druhej strane to neznamená, že niečo také nepoznajú a bola by len naším národným výmyslom. V nich je spomenutá ako možnosť pre členské štáty²⁸, pričom v Česku je pevnou súčasťou zákona o zadávaní verejných zakázok (ZZVZ)²⁹ a aktívne sa uplatňuje pri akýchkoľvek úkonoch verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa (t. j. nielen pri namietaní súťažných podmienok, ale napríklad aj pri spochybňovaní vylúčenia alebo výberu víťazného uchádzača). Z povahy veci pritom žiadosť o nápravu nie je zbytočným nástrojom a má svoj nepochybný význam. Dôvodová správa a ani tvorca novely neuviedli bližšie skutočnosti, prípadne dáta k tomu, že išlo o neosvedčený a časovo náročný inštitút. K jej vypusteniu zo zákona došlo bez (známych) racionálnych faktov a vyhodnotenia, či nedostatky nie je možné odstrániť porporčnejšie.

Žiadosť o nápravu ako zbytočná brzda?

Nie sú teda známe oficiálne hodnotiace údaje, či žiadosť o nápravu plnila alebo neplnila svoj účel, komu sa neosvedčila (či verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom alebo podnikom alebo obom?) a na aké dlhé obdobie brzdila verejné obstarávanie. Z hľadiska spomalenia zákonných lehôt je možné vo všeobecnosti uvažovať o tom, že žiadosť o nápravu spomaľovala verejné obstarávanie o 17 dní (sedem dní na jej vybavenie a desať ďalších dní na podanie námietok).

Išlo o situáciu, keď verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ žiadosti nevyhovel alebo vyhovel len čiastočne a čakal, či v nasledujúcich desiatich dňoch budú voči tomu podané námietky. Z opatrnosti pritom ďalej v zákazke vôbec nepokračoval a len predĺžil lehotu na predkladanie ponúk³⁰. Ak žiadosť vybavil skôr ako v posledný deň zákonnej lehoty, zdržanie bolo kratšie.

Ak žiadosti verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ úplne vyhovel, takéto zdržanie nemožno brať ako negatívne, ale skôr ako pozitívne, lebo prispelo k odstráneniu nezákonnosti v kratšom čase, ako keby o tom hneď rozhodoval ÚVO.

Zrejme najzásadnejším problémom pri žiadosti o nápravu bolo to, že ZVO ponúkala pomerne dlhé lehoty na jej podanie. Mohla byť podaná najneskôr štyri, resp. dva pracovné dni pred uplynutím lehoty na predkladanie ponúk podľa toho, o aký typ zákazky išlo. V praxi sa teda naozaj niekedy stávalo, že žiadosť bola podaná v posledný deň lehoty, čo potom spôsobovalo, že verejní obstarávatelia a obstarávatelia boli nútení na poslednú chvíľu predlžovať lehoty na predkladanie ponúk a niekedy aj opakovane³¹. V tomto prípade by však na zmiernenie týchto negatív s vysokou pravdepodobnosťou

---

²⁸ Napr. podľa č. 1 ods. 5 smernice 89/665/EHS platí, že členské štáty môžu požadovať, aby dotknutá osoba požiadala o preskúmanie najskôr verejného obstarávateľa. V takom prípade členské štáty zabezpečia, aby podanie takejto žiadosti o preskúmanie viedlo k okamžitému odloženiu možnosti uzavrieť zmluvu. Členské štáty rozhodnú o vhodných komunikačných prostriedkoch vrátane faxu alebo elektronických prostriedkov, ktoré sa použijú na podanie žiadosti o preskúmanie uvedenej v prvom pododseku. Odloženie uvedené v prvom pododseku sa neskončí pred uplynutím lehoty najmenej desať kalendárnych dní, ktorá začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, keď verejný obstarávateľ poslal svoju odpoveď faxom alebo elektronickými prostriedkami, alebo pri využití iných komunikačných prostriedkov pred uplynutím lehoty najmenej 15 kalendárnych dní, ktorá začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, keď verejný obstarávateľ poslal svoju odpoveď, alebo pred uplynutím lehoty najmenej desať kalendárnych dní, ktorá začína plynúť dňom nasledujúcim po dni doručenia odpovede.

²⁹ Je označovaná ako „námietky“.

³⁰ Zákon mu len zakazoval uzavretie zmluvy, iné úkony však vykonávať mohol; ale ak by ich však vykonal a nechal uplynúť lehotu na predkladanie ponúk, v prípade vyhovenia námietkam by ÚVO nariadil zrušiť celú súťaž, nemohol by len nariadiť súťažné podmienky.

³¹ Lebo ak by ÚVO námietkam vyhovel, bolo by možné nariadiť opravu súťažných podmienok a v súťaži pokračovať; ak by lehota na predkladanie ponúk uplynula, súťaž by bolo možné len zrušiť.

stačilo inak nastaviť lehoty na podanie žiadosti o nápravu, resp. od autorov zákona nie je známe, prečo by to nestačilo.

Čo nešlo pri žiadosti o nápravu, išlo pri námietkach

V nadväznosti na vypustenie žiadosti o nápravu, veľká novela výrazne skrátila (reálnu) lehotu³² na podanie námietok voči podmienkam uvedeným v súťažných podkladoch. Ide o dôležitý typ námietok, ktorý rozhoduje o okruhu subjektov, ktoré sa do verejného obstarávania zapoja alebo budú môcť zapojiť. V súťažných podkladoch okrem opisu predmetu zákazky (pri stavebných zákazkách je ich súčasťou napríklad aj projektová dokumentácia) bývajú napríklad podrobne stanovené aj kvalifikačné kritériá (požiadavky na referencie, expertov, strojové vybavenie, certifikáty a pod), ako aj kritériá na hodnotenie ponúk (tými nemusí byť len cena). Súťažné podklady sú tak kľúčovým dokumentom pre rozhodnutie sa, či ponuku predložíte alebo nie a potom ako ju zostavíte a napokon, akú cenu ponúknete. Popri nezákonných (napríklad diskriminačných) podmienkach v nich často bývajú (aj neúmyselné chyby). V prípade zložitých zákaziek podrobné preštudovanie súťažných podkladov trvá dosť dlhú dobu a je potrebné do toho zapojiť niekoľko osôb (nielen čisto administratívnych kapacít, ale aj odborníkov na rôzne profesie).

Kým pred zmenami v roku 2024 platilo, že napríklad pri 30-dňovej lehote na predkladanie ponúk mali firmy na podanie žiadosti o nápravu približne 25 dní a následne mohli mať ďalších desať dní na podanie námietok, dnes majú iba desať dní na podanie námietok. Začiatok lehoty sa pritom počíta hneď od zverejnenia súťažných podkladov (t. j. v podstate hneď od začiatku súťaže). Ak si to rozmeníme na drobné, do tejto lehoty pripadne vždy minimálne jeden víkend (niekedy aj dva, prípadne aj nejaký sviatok). To potom znamená, že pôjde najviac o osem pracovných dní. Pri zložitých súťažiach s množstvom príloh len základné naštudovanie celej dokumentácie môže trvať dva až tri dni a následná hlbšia analýza³³ zaberie ďalšie minimálne dva až tri dni. Uvedené si tak vyžaduje súhrn ľudí z viacerých oddelení firmy. Pokiaľ v danom čase dôjde k identifikovaniu problémových záležitostí, je potrebné rýchlo zvážiť aj možnosti na podanie námietok a potenciálny úspech v nich voči možnému prepadnutiu neraz vysokej kaucie. Na vypracovanie a podanie námietok tak reálne ostáva približne päť dní, pričom práve do tohto obdobia zvyčajne spadne aj víkend.

Pokiaľ by išlo čisto len o právne záležitosti, vo všeobecnosti je možné vypracovanie námietok v danom čase stihnúť. Problém ale nastáva, keď v námietkach potrebujete riešiť aj záležitosti technického rázu a ešte ich podložiť náležitými dôkazmi. Získanie dokladov, potvrdení, vyjadrení, posudkov od tretích strán – úradov, verejných inštitúcií, iných podnikov (napríklad o dostupnosti dodávok, existencii možných alternatív a pod), je v daných lehotách v drvivej väčšine nereálne. Pritom pri námietkovom konaní sa prísne uplatňuje tzv. koncentračná zásada, na základe ktorej sa na neskoršie predložené dôkazy neprihliada.

Pre porovnanie, verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ má na prípravu svojej obrany voči podaným námietkam päť pracovných dní, čo je obvykle sedem kalendárnych dní. To je síce menej, ako má firma na podanie námietok, len verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ v danom prípade obhajuje skutočnosti, ktoré si sám predtým stanovil a ktoré tvoril niekoľko týždňov alebo mesiacov. Mal by tak dobre vedieť, prečo vyžaduje to, čo vyžaduje.

---

³² Skôr je v tomto prípade príliehavejšie hovoriť trochu neodborne o reálnom „čase“ na podanie námietok, lebo lehota ako taká ostala zachovaná v dĺžke desiatich dní, len sa zmenil jej začiatočný medzník od kedy sa počíta.

³³ napríklad projektovej dokumentácie, správnosti položiek výkazu výmer, posúdenie rizík vyplývajúcich z návrhu zmluvy, zhodnotenie možnosti splniť kvalifikačné predpoklady a „vyskladať“ aspoň základné subdodávateľské vzťahy.

Žiadosť o vysvetlenie niekedy nestačí

V rámci skrátenia lehoty pre uplatnenie revízných postupov je vhodné na tomto mieste vyjadriť sa aj k argumentu, že po vypustení žiadosti o nápravu naďalej ostala zachovaná možnosť uplatňovať žiadosť o vysvetlenie. To je síce pravda, ale ani zďaleka nejde o adekvátnu náhradu. Pretože žiadosť o vysvetlenie sama o sebe nemá vplyv na plynutie na lehoty na podanie námietok.

Čiže, ak sa spýtate na výklad súťažných podkladov po uplynutí lehoty na podanie námietok (11. a neskorší deň od ich zverejnenia), alebo sa síce spýtate v uvedenej lehote, ale verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vám odpovie po jej uplynutí (lebo tak môže urobiť), máte väčšinou smolu a námietky následne podať nemôžete. Takto vás teda môžu vyšachovať. Jedinou výnimkou je situácia, pokiaľ by verejný obstarávateľ vykonal v súťažných podkladoch na základe položenej otázky významnejšiu zmenu. Vtedy by mala začať plynúť nová, desaťdňová lehota na podanie námietok (ale len voči tejto zmene).

Námietky proti súťažným podkladom ako skutočný problém?

Z údajov o právoplatných rozhodnutiach uvedených na webovom sídle ÚVO vyplýva, že v roku 2025 bolo k 5. 8. 2025³⁴ vydaných 13 právoplatných rozhodnutí, v ktorých boli namietané podmienky uvedené v súťažných podkladoch. Z pohľadu výsledku, v šiestich konaniach úrad rozhodol vo veci samej (meritórne) a v siedmich prípadoch konania zastavil.

Meritórne prípady skončili 3:3, v troch prípadoch úrad námietkam vyhovel a v troch prípadoch námietky zamietol. Zaujímavé ale je, že zo šiestich týchto prípadov, sa štyri (t. j. 2/3) týkali toho istého obstarávateľa a v podstate jedného „balíka“ ním skoro naraz vyhlásených súťaží³⁵. V prípade siedmich zastavených konaní sa tri z nich týkali toho istého verejného obstarávania³⁶.

Pre porovnanie, vo vestníku verejného obstarávania bolo od 1. 1. 2025 do 5. 8. 2025 zverejnených 1355 oznámení o vyhlásení verejného obstarávania pre nadlimitných zákaziek. Ak by sme uvedené brali ako bázu vyhlásených nadlimitných súťaží³⁷ a dali to len do hrubého pomeru s celkovým počtom podaných námietok proti súťažným podkladom, došli by sme k tomu, že za sledované obdobie tohto roka námietky napádali menej ako 1 % vyhlásených (nadlimitných) súťaží³⁸. Aj napriek tomu teda, že nejde

---

³⁴ Údaje boli filtrované k 5. 8. 2025, a to na základe výberu smerovania námietok (možnosť § 170 ods. 3 písm. b) proti podmienkam uvedeným v súťažných podkladoch alebo v iných dokumentoch) a za súčasného výberu vždy jedného kritéria, ako bolo o námietkach rozhodnuté (námietkam sa vyhovie/námietky sa zamietajú/konanie o námietkach je zastavené). Pre úplnosť je potrebné uviesť, že niektoré rozhodnutia môžu mať viac rôznych výrokov, čo ale potom vytvára potrebu podrobného manuálneho filtrovania; cieľom v tomto prípade bolo používať dáta takým spôsobom, ako ich pod vyhľadávacími kritériami prezentuje sám ÚVO.

³⁵ Stredoslovenská vodárenská spoločnosť – projekty na odkanalizovanie obcí na strednom Slovensku, pričom predmetom námietok boli takmer totožné skutočnosti, resp. postup obstarávateľa po predošlom rozhodnutí o námietkach.

³⁶ Národná agentúra pre sieťové a elektronické služby - Konsolidácia certifikačných autorít.

³⁷ Oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania je na Slovensku najpoužívanejším formulárom pre vyhlásenie nadlimitných zákaziek a ostatné možnosti platné najmä pre obstarávateľov sú v tomto smere marginálne;

³⁸ Pre úplnosť je potrebné uviesť, že takýto výsledok nie je úplne presný z toho titulu, že: 1/berie do úvahy len oznámenia z vestníka pre nadlimitné zákazky (neberie do úvahy aj podlimitné zákazky na stavebné práce s PHZ vyššou ako 1,5 mi. Eur, ktoré je ťažšie na webe ÚVO odfiltrovať od ostatných zákaziek vyhlásených prostredníctvom výzvy na predkladanie ponúk); 2/že v jednej súťaži môže dôjsť k podaniu viacerých a aj opakovaných námietok, jedna súťaž môže byť delená na viacero častí, ale námietky k rôznym častiam budú viazané k jednému oznámeniu, 3/že napríklad námietky môžu byť podané aj proti čiastkovej zákazke v rámcovej dohode alebo DNS, no možno však pritom skonštatovať, že všetky tieto faktory smerujú k zníženiu % napádaných súťaží. Štatistika vydaných rozhodnutí na webe za rok 2025 zároveň berie do úvahy aj rozhodnutia síce vydané v roku 2025, ale posudzujúce súťaže vyhlásené v roku 2024, a zároveň neberú sa do úvahy aktuálne napadnuté

o úplne spoľahlivý údaj, možno aj so zohľadnením prípadných odchýlok skonštatovať, že k námietkam proti súťažným podkladom v roku 2025 zatiaľ dochádzalo len veľmi zriedkavo.

Ak by sme uvedené chceli rozšíriť na obdobie od účinnosti zmenených pravidiel verejného obstarávania (od 1. 8. 2024), došli by sme k tomu, že bolo celkovo vydaných 25 rozhodnutí v zmysle novelizovaných pravidiel. Z toho celkovo v šiestich prípadoch bolo námietkam vyhovené, v šiestich prípadoch došlo k zamietnutiu a v 13 prípadoch boli konania zastavené. Ak by sme sa pozreli na vestník verejného obstarávania za obdobie 6. 8. 2024³⁹ do 5. 8. 2025, bolo v ňom zverejnených 2277 oznámení o vyhlásení verejného obstarávania. Aplikujúc rovnakú, zjednodušenú logiku, pri ktorej by sa každé rozhodnutie o námietkach vzťahovalo na inú nadlimitnú súťaž, potom by to znamenalo, že súťažné podklady sú napádané v 1,12 % týchto zákaziek (reálne to však z vyššie a nižšie popísaných dôvodov bude ešte menej).

Pokiaľ by sme vykonali ďalšie historické porovnanie, a to pre roky 2017-2023⁴⁰, vyšlo by nasledovné:

Rok	Počet námietok proti súťažným podkladom	Počet Oznámení o vyhlásení vo Vestníku VO	Pomer rozhodnutí o námietkach voči nadlimitným zákazkám vo Vestníku VO
2023	58	2305	2,5 %
2022	41	2454	1,67 %
2021	57	1876	3 %
2020	14	1552	0,9 %
2019	12	1499	0,8 %
2018	12	1741	0,68 %
2017	19	1659	1,14 %

Z uvedeného vyplýva, že počet nadlimitných súťaží, v ktorých boli namietané súťažné podklady, nebol v skúmanej histórii vysoký. Najvyššie hodnoty boli dosahované v rokoch 2021-2023. Príčiny môžu byť viaceré, jednou z nich môže byť aj to, že sa v „postcovidovom“ období naplno prejavili dôsledky zmien právnej úpravy účinnej od 1. 1. 2019, ktorá pri revíznych postupoch menila lehoty na ich uplatnenie (v danom prípade žiadosti o nápravu), ale aj výšku kaucie. Súčasnú štatistiku naznačujú návrat do stavu pred rokom 2020, pričom pred rokom 2019 platila právna úprava podobná tej súčasnej práve v tom, že na podanie sťažnosti proti súťažným podkladom (vtedy žiadosti o nápravu, keďže povinne predchádzala námietkam) mali firmy desať dní⁴¹.

---

súťaže (prebiehajúce konania o námietkach); v neposlednom rade platí aj to, že jedno rozhodnutie môže vysporiadať viacero námietok, napríklad proti viacerým úkonom alebo častiam súťaže alebo od viacerých podnikov.

³⁹ Dátum, od ktorého by mali byť vo vestníku zverejňované súťaže vyhlásené podľa pravidiel účinných od 1. 8. 2025.

⁴⁰ Dáta za roky 2017-2022 nerozlišujú pri rozhodnutiach zmeny právnej úpravy, pričom v danom období nadobudli účinnosť dve veľké zmeny pravidiel verejného obstarávania (od 1. 1. 2019 a 30. 3. 2022), ktoré menili napríklad aj pravidlá pri revíznych postupoch, vrátane spôsobu podávania námietok, výšky kaucie a pod. Zároveň sú v nich vyfiltrované rozhodnutia o námietkach viažuce sa podľa typu oznámenia na nadlimitné zákazky (boli odpočítané rozhodnutia so značkou obsahujúcou znaky „WY“).

⁴¹ Začiatok počítania lehoty bol naviazaný na moment prevzatia súťažných podkladov zo strany záujemcu, k čomu je pre úplnosť potrebné uviesť, že to spôsobovalo aplikačné problémy. Dnes sa pri nadlimitných zákazkách vychádza z verejnej a neobmedzenej dostupnosti súťažných podkladov od momentu zverejnenia príslušného oznámenia v eur. vestníku, a z predpokladu, že od daného momentu nimi každý môže disponovať.

Vzhľadom na problematické vyhľadávanie a spracovania dát z webu ÚVO sme sa snažili uvedené závery, alebo aspoň ich smerovanie verifikovať s pohľadom ÚVO. ÚVO na tieto účely poskytol nasledovné údaje o počte doručených námietok smerovaných proti súťažným podkladom od roku 2022 (za rok 2025 údaje priebežné).

Rok	Počet námietok proti súťažným podkladom	Počet námietok v rôznych verejných obstarávaní (t. j. počet napádaných súťaží)
2022	49	45
2023	62	53
2024	43	33
2025	25	19

Uvedené štatistiky vychádzajú z počtov doručených námietok v jednotlivých rokoch a zohľadňujú všetky typy zákaziek (nadlimitné, podlimitné zákazky a prípadne aj zákazky s nízkou hodnotou, pričom v takom prípade by malo byť konanie zastavené). Aj keď ide o odlišný typ metodiky, ktorý napríklad rok 2024 nerozdeľuje na stav pred a po novele ZVO, celkovo sa potvrdzuje klesajúci trend námietok napádajúcich súťažné podklady.

Jeden krok vpred, jeden vzad

Pre zaujímavosť je možné uviesť, že zmena pri lehote na podanie žiadosti o nápravu bola pri novele z roku 2022 odôvodňovaná, okrem iného nasledovne: „V súčasnosti totiž platí 10-dňová lehota – od prevzatia dokumentov (súťažných podkladov a iných dokumentov). Táto je často príliš krátka (napr. pri zákazkách na stavebné práce) a moment prevzatia navyše mnohokrát nie je možné určiť, nakoľko súťažné podklady a iné dokumenty sa zverejňujú v profile, a teda moment ich prevzatia konkrétnym hospodárskym subjektom nie je známy“⁴².

To znamená, že gestor zákona, ktorým bol toho času ÚVO, menil lehoty na uplatnenie revízných postupov voči súťažným podkladom aj z dôvodu, že lehoty boli príliš krátke.

Po novelách z roku 2024 sme sa nielen právne⁴³, ale aj z pohľadu štatistík fakticky vrátili do stavu pred rokom 2019, ktorý bol v minulosti z pohľadu ÚVO zjavne nevyhovujúci. Podrobnejšie dôvody alebo analýzy, prečo sa pôvodne nevyhovujúci stav stal po piatich rokoch vyhovujúci, resp. prečo bolo nevyhnutné zmeniť právnu úpravu takýmto spôsobom, nie sú známe. To potom naznačuje uskutočňovanie reforiem metódami pokus-omyl, resp. ako je uvedené v podnápise.

Oslovím iba toho chcem

Tretím zásadným míľnikom reformy z roku 2024, ktorý mal azda najvyšší potenciál ovplyvniť súťažné prostredie, bola úprava finančných limitov a z nej vyplývajúce úpravy kategorizácie zákaziek. Zmeny by sa pritom dali zhrnúť nasledovne:

- zdvihla sa spodná hranica, od ktorej sa uplatňuje zákon o verejnom obstarávaní z 10 000 eur na 50 000 eur;
- boli zrušené tzv. zákazky s nízkou hodnotou a z hľadiska finančných limitov existujú už len podlimitné zákazky a nadlimitné zákazky;
- pri podlimitných zákazkách sa povinne musia zverejňovať výzvy iba pri zákazkách na stavebné práce s predpokladanou hodnotou rovnou alebo vyššou ako 800 000 eur, na podlimitné

⁴² Pozri odôvodnenie k bodu 92 osobitnej časti dôvodovej správy k zákonu č. 345/2018 Z. z.

⁴³ V celkovom kontexte pritom dnešnú úpravu možno oproti stavu pred rokom 2019 možno považovať z prísnejšiu.

zákazky na tovary a služby sa výzvy nemusia povinne zverejňovať a postačí vykonanie tzv. prieskumu trhu cez tri vopred oslovené subjekty.

Porovnanie povinného zverejňovania výziev na predkladanie ponúk pred a po 1. 8. 2024 je nasledovné:

Predmet zákazky	Povinné zverejnenie pred 1.8.2024	Povinné zverejnenie po 1.8.2024
Tovar	od 70 000 eur	od 143 000 ⁴⁴ /221 000 eur ⁴⁵
Služba	od 70 000 eur	od 143 000 ⁴⁶ /221 000 eur ⁴⁷
Sociálna a iná osobitná služba ⁴⁸	od 260 000 eur	od 750 000 eur
Stavebné práce	od 180 000 eur	od 800 000 eur

Z uvedeného teda možno usúdiť, že papierové zmeny v povinnej transparentnosti boli podstatné, a preto je vhodné pozrieť sa na to, čo ukazuje realita. Pôjde o jednoduché porovnanie, čo sa medzičasom stalo s podlimitnými zákazkami a tými zákazkami s nízkou hodnotou, ktoré boli do 31. 7. 2024 povinne vyhlasované vo vestníku verejného obstarávania a dnes už nie sú. Budú teda porovnané počty povinne zverejnených výziev na predkladanie ponúk⁴⁹ v období od 6. 4. 2022 do 5. 8. 2024 (ďalej rozdelené na tri časové úseky) s dobrovoľne zverejnenými výzvami v období od 6. 8. 2024 do 5. 8. 2025.

Stav pred 1. 8. 2024 porovnáva obdobie od 6. 4. 2022 do 5. 8. 2024 z dôvodu, že ide o obdobie medzi dvomi zákonnými novelami, ktoré menili finančné limity a zverejňovanie vyhlásených zákaziek. Posun niekoľkých dní oproti dátumu účinnosti noviel (31. 3. 2022 a 1. 8. 2024) bol zvolený preto, že vo vestníku verejného obstarávania určitý čas „dobiehajú“ zákazky zaslané na uverejnenie podľa predchádzajúcej právnej úpravy⁵⁰ a určitý čas môže trvať, kým budú zverejnené zákazky podľa novej právnej úpravy.

Zákazky na:	Počet zákaziek v období 6. 4. 2022-5. 8. 2022 a ich hodnota v eur	Počet zákaziek v období 6. 8. 2022-5. 8. 2023 a ich hodnota	Počet zákaziek v období 6. 8. 2023-5. 8. 2024 a ich hodnota	Počet zákaziek v období 6. 8. 2024-5. 8. 2025 a ich hodnota
Tovary za 70 000 eur a viac	284 / 35,7 mil.	1045 / 126,8 mil.	613 / 74,8 mil.	198 / 29,5 mil.
Služby za 70 000 eur a viac	227 / 29,3 mil.	775 / 104,2 mil.	498 / 67,1 mil.	148 / 22,1 mil.
Stavebné práce od 180 000 eur do 800 000 eur	537 / 207,6 mil.	1074 / 411,8 mil.	747 / 301,9 mil.	480 / 243,7 mil.

⁴⁴ Ide o limit platný pre ústredné štátne orgány ako ministerstvá, ostatné ústredné orgány štátnej správy, Kancelária NRSR, Generálna prokuratúra SR, Najvyšší súd SR a pod.

⁴⁵ Ide o limit platný pre obce a vyššie územné celky, a organizácie zriadené štátom, obcami a vyššími územnými celkami; patria sem teda ako napr. niektoré štátne úrady, či organizácie (Štátna veterinárna a potravinová správa, Slovenský hydrometeorologický ústav, Národná diaľničná spoločnosť), školy a školské zariadenia, obecné a mestské verejnoprospešné podniky a pod.

⁴⁶ vid' odkaz č. 36

⁴⁷ vid' odkaz č. 37

⁴⁸ Napríklad ide o hotelové a reštauračné služby, právne služby (pokiaľ nejde o také, ktoré sú zo zákona úplne vyňaté), poštové a doručovateľské služby, bezpečnostné služby.

⁴⁹ Pre zákazky na dodanie tovarov a poskytnutie služieb s predpokladanou hodnotou rovnou alebo vyššou ako 70 000 eur a výziev na predkladanie ponúk pri zákazkách na stavebné práce s predpokladanou hodnotou v rozmedzí 180 000 eur až 799 999 eur.

⁵⁰ ÚVO má zo zákona na zverejnenie oznámení vo vestníku verejného obstarávania tri pracovné dni, čo znamená, že približne od šiesteho dňa v mesiaci by mu už mali byť vo vestníku zverejňované iba zákazky zaslané na uverejnenie od 31. 3. 2022, a v prípade právnej resp. od 1. 8. 2024

Uvedené čísla smerujú k tomu, že papierové zníženie transparentnosti sa prejavilo aj v praxi, nakoľko tak počet, ako aj hodnota dobrovoľne zverejňovaných zákaziek po zmenách účinných od 1. 8. 2024 výrazne poklesli a sú vo väčšine prípadov nižšie, ako boli čísla za štyri mesiace v roku 2022. Inak povedané, od zmien v roku 2022 bolo vo vestníku verejného obstarávania za štyri mesiace zverejnených viac porovnávaných druhov zákaziek, ako za obdobie 12 mesiacov po nadobudnutí účinnosti zmien z roku 2024.

Rovnako aj v tomto prípade sme sa snažili naše závery verifikovať s dátami, ktorými disponuje ÚVO. Ten odfiltroval a porovnával zákazky s predpokladanou hodnotou od 50 000 eur (čo je dnešná spodná hranica pôsobnosti ZVO), a to za obdobie od 1. 7. 2023 do 31. 8. 2025.

Zákazky na:	Počet zverejnených zákaziek a ich hodnota v eur pred novelou	Počet zverejnených zákaziek a ich hodnota v eur po novele	Počet povinne zverejnených zákaziek podľa pravidiel EÚ fondov a ich hodnota v eur po novele
Tovary za 50 000 eur a viac	891 ks / 98,7 mil.	312 ks / 41,2 mil.	67 ks / 12,4 mil.
Služby za 50 000 eur a viac	780 ks / 90 mil.	256 ks / 34,6 mil.	15 ks / 2,6 mil.
Stavebné práce od 50 000 eur do 800 000 eur	1267 ks / 394,4 mil.	749 ks / 311,6 mil.	367ks / 206,4 mil.

Aj tieto dáta potvrdzujú dramatický pokles zverejňovaných zákaziek, pričom u tovarov a služieb počet poklesol na úroveň cca 1/3 pôvodne zverejňovaných zákaziek. Výrazný pokles badať aj v rámci hodnoty zverejňovaných zákaziek. Pri stavebných prácach je pokles menší, a to tak z pohľadu počtu zákaziek, ako aj z hľadiska ich hodnoty, no stále je výrazný. Z dát poskytnutých ÚVO ďalej vyplynulo aj to, že vo zverejňovaných zákazkách v súčasnosti v rôznej miere miešajú karty zákazky, ktoré síce podľa pravidiel nemusia byť povinne zverejňované, ale podľa osobitných pravidiel EÚ fondov áno. Najvýraznejšie je to pri stavebných prácach (kde je aj najväčší rozptyl hodnôt obstarávaných zákaziek) a na druhej strane celkom zanedbateľné je to pri zákazkách na služby, čo asi súvisí hlavne s tým, že podlimitné zákazky sa z EÚ fondov veľmi nedotujú.

Nezverejňujem, lebo nemusím

Z čisto teoretického pohľadu môže byť príčin poklesu počtu zverejňovaných zákaziek niekoľko. Napríklad, zníženie celkového počtu obstarávaných zákaziek (t. j. zníženie dopytu zo strany verejných obstarávateľov), rozdeľovanie do menších zákaziek (s hodnotou do 50 000 eur) alebo naopak, agregácia do väčších, nadlimitných zákaziek.

Agregácia v rámci porovnávaných kategórií podlimitných zákaziek (po vzore združenia napríklad dvoch zákaziek na dodanie tovaru v predpokladanej hodnote 80 000 eur, do jednej s hodnotou 160 000 eur alebo združenie dvoch zákaziek na stavebné práce s predpokladanou hodnotou 200 000 eur do jednej zákazky s hodnotou 400 000 eur) zjavne nie je témou, lebo dáta ukazujú, že sa znížila aj celková hodnota porovnávaných zákaziek.

Čo sa týka presunov do iných druhov zákaziek (hore alebo dole), potenciál na to je z povahy vecí limitovaný. V zásade totiž nemožno predpokladať, že by verejní obstarávatelia účelovo využívali

prísnejší nadlimitný postup⁵¹. Využívanie prísnejších postupov prichádza do úvahy väčšinou vtedy, keď verejný obstarávateľ zadáva viacero zákaziek podobného druhu a má obavy, aby mu nebolo zo strany kontrolných orgánov vytknuté účelové delenie zákazky, no nejde o nejakú masovú záležitosť. Čo je pritom najpodstatnejšie, nejde o spôsob obstarávania, ktorý ak sa deje, je príznačný len za obdobie od 1. 8. 2024 (používal sa aj predtým).

Presun k vyšším objemom zákaziek by mohla spôsobovať aj centralizácia nákupov (či už v rámci jednej alebo viacerých organizácií dokopy). Je však možné vysloviť dôvodný predpoklad, že od 1. 8. 2024 v centralizácii nenastali žiadne dynamické zmeny.

Na druhej strane, v istej miere môže dochádzať k účelovému rozdeľovaniu zákaziek na zákazky s hodnotou do 50 000 eur. Za takéto konanie však ÚVO môže ukladať pokuty, takže verejní obstarávatelia sa mu vo všeobecnosti snažia vyhýbať. Zároveň pritom platí, že zákazky, ktoré sa nemusia povinne zverejňovať vo vestníku verejného obstarávania a pri ktorých nie je možné podať námietky, je v podstate zbytočné deliť na menšie celky. O účelovom delení zákaziek sa teda „oplatí“ uvažovať pri iných kategóriách zákaziek.

Taktiež je možné vysloviť dôvodný predpoklad, že medzi augustmi 2024 – 2025 nenastal zásadný úbytok dopytu zo strany verejných obstarávateľov, a to najmä z dôvodov rozbehnutých projektov financovaných z fondov EÚ a z Plánu obnovy a odolnosti SR a taktiež z dôvodu, že následky konsolidácie verejnej správy sa (ak vôbec) prejavia neskôr. Tomu nasvedčuje napríklad aj skutočnosť, že počet zverejnených oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, ktoré sa používajú pri nadlimitných zákazkách sa medziročne v podstate nezmenil a čísla za sledované obdobia v tejto analýze sú na stabilnej úrovni.

Získanie celkového prehľadu o zákazkách, pri ktorých výzvy na predkladanie ponúk neboli zverejnené vo vestníku (zákazky robené tzv. uzavretým prieskumom trhu) je komplikované, pričom zmeny účinné od 1. 8. 2024 získavanie týchto informácií sťažili. Pri podlimitných zákazkách realizovaných tzv. uzavretým prieskumom trhu sa vo vestníku verejného obstarávania nezverejňuje oznámenie o výsledku a nezverejňujú sa ani súhrnné správy, ktoré v minulosti pri zákazkách s nízkou hodnotou alebo pri zákonných výnimkách ponúkali aspoň aké-také, štruktúrované dáta. Pri zákonných výnimkách sa dnes nemusia súhrnné správy uverejňovať až do hodnoty 50 000 eur.⁵² Získavanie a porovnávanie dát účely z centrálného registra zmlúv alebo zo správ o zákazke, ktoré sú zverejňované v profiloch verejných obstarávateľov pri zákazkách zadávaných podľa zákona o verejnom obstarávaní⁵³ je prácne a náročné, nakoľko si to vyžaduje vysokú mieru manuálneho spracovania.

Aj napriek týmto ťažkostiam a viacerým neznámym sa ako príčina poklesu zverejňovaných zákaziek javí tá najjednoduchšia možnosť, ktorou je, že verejní obstarávatelia ich jednoducho zverejňovať nemusia (Occamova britva v praxi). A kto si chce cez verejné obstarávanie prilepšiť do vlastného vrečka, má legálny nástroj na zadávanie zákaziek svojim ľuďom.

Vyššie uvedené sa dá zhrnúť tak, že zmeny vo verejnom obstarávaní v roku 2024 boli zásadného charakteru a citeľne znížili transparentnosť verejných zákaziek, ako aj možnosti sťažovať sa voči porušeniam zákona zo strany verejných obstarávateľov alebo obstarávateľov.

---

⁵¹ Na čo by povinne zverejňovali zákazky a používali prísnejšie pravidlá, keď nemusia a ak chcú zverejňovať výzvy na predkladanie ponúk, môžu tak robiť aj v rámci podlimitných zákaziek.

⁵² Tie sa podľa § 10 ods. 10 zákona o verejnom obstarávaní zverejňujú len vo vzťahu k zákazkám, ktoré sú zákonnými výnimkami s hodnotou vyššou ako 50 000 eur; to je typ zákaziek, ktorý je mimo rámca zákaziek porovnávaných touto analýzou

⁵³ t. j. nie pri zákonných výnimkách

Došlo k citeľnému rozšíreniu okruhu zákaziek, na ktoré sa zákon o verejnom obstarávaní nevzťahuje a ktoré postačí zadať na základe výberu z troch vopred vybraných a oslovených subjektov. Verejní obstarávatelia tieto možnosti zjavne radi využívajú a tam, kde nemusia, sa do zverejňovania zákaziek nehrnú.

Analogicky je tomu aj v prípadoch zákaziek, proti ktorým nie je možné podať námietky, t. j. nie je možné ich zo strany ÚVO stopnúť. Verejní obstarávatelia túto výhodu cítia a nezriedka sa voči záujemcom a uchádzačom správajú neadekvátne. To znamená, že neposkytujú dostatočné odpovede na žiadosti o vysvetlenie (keď napríklad záujemca na chyby a málo informácií uvedených v súťažných podkladoch), neprejavujú ochotu napraviť poukazované porušenia zákona alebo presvedčivo neodôvodňujú svoje rozhodnutia (o výbere víťaznej ponuky alebo o vylúčení uchádzača). Lebo môžu...

Nie je tomu prvýkrát, že zmeny vo verejnom obstarávaní boli evidentne uskutočňované bez relevantných dát a hlbšieho zváženia možných negatív a prínosov jednotlivých opatrení. Pokiaľ by tomu tak bolo a prínosy by jednoznačne prevažovali, nie je dôvod, prečo by tieto skutočnosti neboli uvedené v dôvodovej správe, alebo by neboli komunikované iným spôsobom zo strany ich tvorca a vecného gestora zákona.

Finále

Vyššie uvedený text sa najprv venuje vytvoreniu funkcie podpredsedu ÚVO pre strategické investície a jemu podriadenému útvaru pre strategickú agendu. Doterajšie skúsenosti smerujú k tomu, že toto opatrenie nevyvolalo žiadny zásadný prielom v zrýchlení, zefektívnení alebo v profesionalizácii procesov obstarávania strategických zákaziek. Je na druhej strane faktom, že priemerná lehota rozhodovania v námietkových konaniach 12,5 dňa je dosť krátka. Osobitná časť úradu, ktorá má na starosti strategické zákazky, tak v tomto smere rozhoduje rýchlo. Pri viacnásobných námietkach v rovnakom verejnom obstarávaní môže dochádzať k časovej úspore na úrovni jednotiek a prípadne až troch, či štyroch desiatok dní, čo nie je úplne zanedbateľné. Rýchle rozhodovanie môže napríklad niekoho odrádzať aj od podania špekulatívnych námietok, ktorých hlavným cieľom je zdržanie obstarávania (nakoľko za 12,5 dňa sa to veľmi neoplatí). Napokon to znamená, že ak vo verejných obstarávaní dochádza k výraznejším zdržaniam, príčiny treba hľadať inde (a to buď na úrovni prípravy verejných obstarávaní, alebo dĺžky rozhodovacích procesov u samotných verejných obstarávateľov, prípadne u uchádzačov predkladajúcich ponuky s chybami, ktoré si vyžadujú vysvetľovanie).

Vytvorenie funkcie podpredsedu ÚVO pre strategické investície a ním riadeného dohľadového útvaru predstavuje administratívne opatrenie, ktoré na úrade zabezpečilo určitú prioritizáciu projektov, ktoré štát označuje za strategické. To je do značnej miery spôsobené aj doterajším náporom činnosti, ktorý vyčlenené personálne kapacity zatiaľ dokážu zvládať. Podľa údajov z ÚVO platí, že kým pracovník na „bežnom“ odbore dohľadu (pre všeobecnú agendu) má pridelené na riešenie dve až tri námietky za mesiac, na pracovníka „strategického“ dohľadového útvaru pripadá 0,5 námietky za mesiac. V budúcnosti môže byť samozrejme tento pomer iný a môže to skončiť ako s eurfondovými zákazkami, kedy na začiatku programového obdobia sú kontrolné kapacity málo vyťažené a potom sa zrazu navaliť toľko zákaziek, že vyčlenený počet ľudí nestíha. Efektivitu osobitného dohľadového útvaru ÚVO ukáže až čas. Celkovo možno uviesť, že ďalšie konsolidačné opatrenia v podobe škrtania pracovných miest na ÚVO môžu uškodiť rýchlosti rozhodovania v námietkových konaniach a tak domnelá úspora na platoch zamestnancoch sa môže prejaviť na meškajúcich zákazkách a projektoch.

Ďalej sa text venuje zmenám v revíznych postupoch, ktoré výrazne zhoršili možnosti podnikateľov namietat' proti porušeniam zákona o verejnom obstarávaní. Pri zrušení žiadosti o nápravu nebolo zo strany tvorca alebo gestora legislatívnych zmien preukázané, že by tento prostriedok zásadne

spomaľoval verejné obstarávania a taktiež ani to, či napríklad nestačilo lepšie vyprecizovať lehoty na jej podanie. Rovnako to platí aj pri námietkach proti súťažným podkladom, ktorých počty, ako aj podiel na počte vyhlásených zákaziek nepredstavovali ani pred 1. 8. 2024 vysoké čísla. Na základe toho sa vynára prirodzená otázka o legitímnosti a proporčnosti týchto opatrení.

Rovnako to napokon platí aj o znižovaní transparentnosti pri zvýšení limitov zákaziek, na ktoré sa zákon o verejnom obstarávaní nevzťahuje (do 50 000 eur), a pri možnosti zadávať veľkú časť podlimitných zákaziek cez uzatvorený prieskum trhu prostredníctvom oslovenia troch vopred vybraných subjektov (všetky podlimitné zákazky na tovary a služby a podlimitné zákazky na stavebné práce do 800 000 eur).

Pri uvedených typoch podlimitných zákaziek a rovnako aj pri zákazkách s nízkou hodnotou nebolo možné do 31. 7. 2024 podávať námietky, a teda tieto zákazky neboli nimi brzdené. Je teda legitímne sa pýtať, komu alebo čomu hlavne pri podlimitných zákazkách vadilo, že sa o nich mohli z vestníka verejného obstarávania dozvedieť všetci a nie len tri oslovené firmy. Taktiež je potom legitímne sa pýtať, komu alebo čomu táto zmena prospela? Bez náležitého odôvodnenia a dát sa ponúka hlavná odpoveď, že najmä korupčnému prostrediu, protisúťažným dohodám a nehospodárnosti.

Obdobne to potom platí aj o zvýšení hranice limitu pri podlimitných zákazkách na stavebné práce, voči ktorým nie je možné podať námietky (z 800 000 eur na 1 500 000 eur). Legislatíva pred 31. 7. 2024 neumožňovala podať námietky pri zákazkách na stavebné práce s predpokladanou hodnotou nižšou ako 800 000 eur, pričom pri predpokladanej hodnote v rozmedzí 800 000 eur až 3 000 000 eur síce bolo možné podať námietky, ale verejný obstarávateľ nebol námietkovým konaním blokovaný v uzavretí zmluvy. Ak bol verejný obstarávateľ presvedčený o zákonnosti svojho postupu, alebo ju potreboval uzavrieť z iných (napr. naliehavých časových) dôvodov, mohol tak urobiť bez ohľadu na to, kedy rozhodne ÚVO. Nie je zrejmé, prečo tento mechanizmus bol nedostatočný alebo nevyhovujúci.

Samozrejme, vždy je vecou vlády a koalíčných poslancov, akým spôsobom sa rozhodnú realizovať svoje politické ciele, kvôli ktorým boli zvolení. V tomto prípade bolo po politickej línii rozhodnuté uprednostniť rýchlosť a efektívnosť⁵⁴ procesov na úkor transparentnosti a práv tých, ktorí majú záujem zúčastňovať sa verejných obstarávaní (a ktorí sú platiteľmi daní a odvodov). Vzhľadom na to, že Slovensko určite nie je možné označiť za krajinu, ktorá nemá problém s korupciou a v ktorej by boli pojmy ako rodinkárstvo, konflikt záujmov, manipulácia tendrov, len okrajovými a vzhľadom na to, že nastala doba konsolidácie verejných financií, je legitímne požadovať od ideových tvorcov legislatívnych zmien ich vyhodnotenie a pomenovanie reálnych prínosov. Keď nie priamo od nich, tak aspoň od štátneho orgánu, ktorý je kompetentný v danej oblasti (ako napr. ÚVO). Obzvlášť je tomu v prípadoch, ako je tento, keď sú verejné dáta buď nedostupné alebo je k nim im významne sťažený prístup alebo majú veľmi slabú kvalitu a na základe toho je zásadne obmedzená kontrola zo strany verejnosti.

Vyššie uvedené skutočnosti nesvedčia o tom, že by sme v súčasnosti vo verejnom obstarávaní žili svetlejšie zajtrajšky, ale skôr o tom, že sa súťaženie zhoršuje⁵⁵. Je tak namieste, aby nás „štát“ presvedčil, že jedna z ďalších reforiem verejného obstarávania napĺňa svoje ciele, že sa verejné obstarávania zrýchlili, zvýšila sa v nich konkurencia a kvalita dodávaných tovarov, služieb a stavebných prác alebo sa

---

⁵⁴ Aj keď nie je zrejmé, čo presne mala efektívnosť v predstavách gestora zákona a zákonodarcu znamenať.

⁵⁵ Naznačuje to napr. aj PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE z 4. 6. 2025 – Správa o krajine na rok 2025 – Slovensko Sprievodný dokument k odporúčaniam na ODPORÚČANIE RADY k hospodárskej, sociálnej, štrukturálnej a rozpočtovej politike a politike zamestnanosti Slovenska {COM(2025) 225 final, v ktorom sa uvádza: „Nedávna novela zákona o verejnom obstarávaní mala za cieľ zjednodušiť postupy verejného obstarávania pre obce a podniky, výsledky sa však zatiaľ nepotvrdili (pozri prílohu 4). Okrem toho tieto zmeny predstavujú riziko a hospodársku súťaž, pre transparentnosť najmä v prípade obstarávania podlimitných zákaziek, čo uľahčuje zvýhodňovanie.“

podarilo významne ušetriť a nie naopak. Totižto o predražovaní zákaziek v čase konsolidácie asi nechce počuť nik, okrem tých, ktorí na tom majú zarobiť. Pokiaľ štát nenájde jednoznačné argumenty na podporu zmien účinných od 1. 8. 2024 a nebude vedieť nájsť presvedčivý spôsob, ako ich napraviť, nech sa aspoň vráti k stavu platnému do 31. 7. 2024. Žiadúce je potom zapracovať aj na centralizácii a celkovej profesionalizácii nákupov a nákupcov na úkor politických zásahov.

Namiesto pravého orechového sa ostatné reformné zmeny vo verejnom obstarávaní skôr ukazujú ako niečo... makové.